

за порушення авторських прав. Привести законодавство України у відповідність до міжнародних угод підписаних Україною.

Список використаних джерел:

1. Денисюк О.П. Проблеми та перспективи розвитку охорони інтелектуальної власності в Україні / О.П. Денисюк // Адвокат. – 2009. – № 7. – С. 38-41.
2. Борута М.В. Авторське право як об'єкт адміністративно-правової охорони / М.В. Борута // Право і Безпека. – 2011. – № 2. – С. 147-151.
3. Бенедисюк І.М. та ін. Посібник для суддів з інтелектуальної власності. – Київ: К.І.С., 2018. – 424 с.
4. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії ВРУ 28 червня 1996 р. зі змінами та доповненнями. – Харків: Парус-Друк, 2018. – 48 с.
5. Котляр А.О. Участь України в системі міжнародної охорони виключних авторських прав на основі міжнародних нормативно-правових актів. *Європейські перспективи*. 2014. № 1. С. 126-130.
6. Шуст Н.Б. Капустяк І.О. Дослідження стану захисту авторського прав в Україні. *Юридичний вісник*. 2017. № 2(43). С. 128-134.
7. І ІРА Звіт про охорону та захист авторського права. URL: https://iipa.org/files/uploads/2018/02/2018_SPECIAL_301.pdf

Носік Ю.В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

Тимощук Л.І.

*вчитель-методист світової літератури і права
спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 234 м. Києва
з поглибленим вивченням економіки і права*

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВІДТВОРЕННЯ ІСНУЮЧИХ ТВОРІВ ШЛЯХОМ ВИШИВАННЯ

Шляхом вишивання твір може отримувати своє матеріальне втілення вперше під час створення, матеріалізуючи при цьому творчий задум автора. Також вишиванням може бути здійснене відтворення вже існуючого твору, під чим розуміється виготовлення одного або більше примірників твору в будь-якій матеріальній формі.

Вишиванням можуть бути відтворені всі види об'єктів авторського права, які були розглянуті вище, а також, крім того, фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії. Наприклад, рівненська майстриня народної творчості О. Медведєва відома тим, що вишиванням відтворює цілі книги – в її доробку, зокрема, кобзар Т. Шевченка, книги поезій І. Франка, А. Міцкевича, Л. Костенко, книги Євангелія та ін. – вона ж оформила авторське право на кілька власних вишиваних шрифтів [1].

За загальним правилом, відтворення у вишивці іншого твору, що охороняється авторським правом, потребує належним чином оформленого дозволу автора або іншої особи, якій належить виключне право дозволяти використання твору. Водночас існують випадки у вишиванні, які закон прямо виключає з-під дії авторського права або встановлює режим вільного використання творів.

Вишиванням можна відтворювати об'єкти, що не охороняються авторським правом, зокрема державні символи України (герб і прапор), державні нагороди, символи і знаки органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань, символіка територіальних громад, символи та знаки підприємств, установ та організацій.

У вишивці можуть бути використані твори образотворчого та ужиткового мистецтва, які внаслідок закінчення строку дії авторського права перейшли в суспільне надбання. Таке використання творів здійснюється вільно, без виплати авторської винагороди за умови дотримання особистих немайнових прав автора твору, передбачених ст. 14 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

За правилом, встановленим у п. 9-1 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про авторське право і суміжні права», без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається використання правомірно оприлюднених літературних, художніх та інших творів для створення на їх основі іншого твору в жанрі літературної або іншої пародії, попури чи карикатури. Застосування техніки вишивання для цих цілей вбачається цілком можливим.

Також допускається вільне відтворення вишиванням творів в особистих цілях. Відповідно до ч. 1 ст. 25 Закону України «Про авторське право і суміжні права» дозволяється без дозволу автора (чи іншої особи, яка має авторське право) і без виплати авторської винагороди відтворювати виключно в особистих цілях або для кола сім'ї

попередньо правомірно оприлюднені твори. Слід звернути увагу на ту особливість, що в особистих цілях дозволене відтворення вишиванням навіть оригінальних творів образотворчого мистецтва, тоді як, для порівняння, їхнє репрографічне відтворення для особистих цілей заборонене.

В силу об'єктивних особливостей техніки ремесла, відтворення вишиванням інших існуючих творів може бути невідворотно пов'язане із внесенням змін до таких творів в частині чіткості контурів, гамми кольорів, плавності переходу їх тонів тощо. Наявність подібних змін у відтвореному вишиванням об'єкті авторського права свідчить про те, що відбулась зміна (переробка, адаптація) оригінального твору. На переробку, адаптацію, аранжування та інші подібні зміни оригінальних творів також вимагається оформлена відповідно до законодавства згода автора або іншої особи, якій належить виключне право дозволяти використання твору.

Особі, яка для цілей вишивання здійснила творчу переробку іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні належить авторське право на створений в результаті такої переробки похідний твір. Автор похідного твору вишивання користується авторським правом на створений ним твір за умови дотримання ним прав автора, твір якого зазнав творчої переробки.

Список використаних джерел:

1. Мазаний В., Медведєва О. Книги, вишиті на полотні – шедеври рівненської майстрині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rvnews.rv.ua/post/view/1549539799-knigi-vishiti-na-polotni---shedevri-rivnenskoj-maystrini-foto> (дата звернення: 10.10.2019).